

Ár 2011, föstudaginn 16. desember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 62/2011**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 12. september 2011, með kvörtun lögmanns sóknaraðila dagsettri 9. september 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 14. september 2011 var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu þann 17. október 2011. Var bréfið sent lögmanni sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dags. 17. október 2011, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá sóknaraðila með bréfi dagsettu þann 29. nóvember 2011.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 16. desember 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 29. apríl 2011 var víxill nr. X, að fjárhæð kr. 1.600.000, gefinn út af A. Samþykkjandi víxilsins var B, fyrirtæki í eigu A. Sóknaraðili var ábekingur víxilsins. Útgefandi framseldi víxilinn til varnaraðila sem átti víxilkröfuna á samþykkjanda víxilsins og ábyrgðarmann hans þegar að gjalddaga kom þann 18. maí 2011. Krafan hefur ekki fengist greidd þrátt fyrir innheimtutilraunir.

Þann 24. júní 2011 fór lögmaður sóknaraðila þess á leit við varnaraðila að kannað yrði hvort uppfyllt hafi verið skilyrði laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn þegar víxillinn var gefinn út. Sóknaraðili krafðist þess að ef skilyrði laganna hefðu ekki verið uppfyllt að ábyrgðaryfirlýsing vegna víxilsins yrði felld úr gildi. Þann 9. ágúst 2011 hafnaði varnaraðili beiðni sóknaraðila.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 9. september 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð vegna víxils nr. X, á gjalddaga 18. maí 2011 verði ógilt. Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi ekki framkvæmt greiðslumat né upplýst sóknaraðila um stöðu B gagnvart bankanum þegar hann gekkst í ábyrgð og

því beri að ógilda ábyrgðina. Varnaraðili hafi ekki uppfyllt skyldur sínar samkvæmt lögum nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn.

Bendir varnaraðili á úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki, nr. 12/2010 máli sínu til stuðnings.

Vísar sóknaraðili enn fremur til þess að markmið laga nr. 32/2009 sé að tryggja ábyrgðarmönnum aukna vernd og draga úr vægi ábyrgða. Sóknaraðili hafi verið grandlaus um stöðu B þegar hann ritaði nafn sitt á víxilinn sem ábyrgðarmaður. Því hafi verið brotið á rétti hans.

Þá bendir sóknaraðili á að umræddur víxill beri skýrlega með sér að hafa verið útbúinn af varnaraðila og aðkoma bankans að víxilgerðinni feli í sér skyldu fjármálafyrirtækis til að gæta hagsmuna ábyrgðarmanna. Þá hafi andvirði víxilsins verið notað til endurnýjunar eldri víxils. Víxillinn beri það einnig með sér að vera seldur varnaraðila strax við útgáfu hans og því sé um lánveitingu af hálfu varnaraðila að ræða til B. Kveður sóknaraðili lög nr. 32/2009 eiga við um framangreind viðskipti þar sem yfirlýstur tilgangur laganna hafi verið að útvíkka samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, fremur en að rýra það.

Sóknaraðili vísar einnig til þess að lög nr. 32/2009 gildi einnig um framsalshafa eftir því sem við á og því gildi lögin um samband framsalshafa og ábyrgðarmanns. Þegar banki eigi í hlut sé mjög mikill munur á stöðu aðila, þ.e. annars vegar einstaklingur og hins vegar banki sem sé sérfróður um víxilviðskipti. Því verði að gera auknar kröfur til banka í tilvikum sem þessum, t.d. með því að athuga stöðu ábyrgðarmanns áður en gengið er frá framsali bankans.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili byggir á því að í því tilviki sem hér um ræði hafi hann ekki verið lánveitandi í skilningi laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn. A gaf út víxilinn og B var samþykkjandi víxilsins. Sóknaraðili var ábekingur víxilsins. Hinn eiginlegi lánveitandi sé útgefandi víxilsins. Kom varnaraðili því hvergi að þessum gerningi. Varnaraðili hafnar þeirri fullyrðingu sóknaraðila að víxillinn beri skýrlega með sér að hafa verið útbúinn af varnaraðila og að aðkoma varnaraðila að víxilgerðinni feli í sér skyldu hans til að gæta hagsmuna ábyrgðarmanna. Þó víxillinn sé á víxileyðublaði varnaraðila leiði það ekki sjálfkrafa af sér að varnaraðili hafi sérstakar skyldur við útfyllingu víxilsins.

Þó að á víxlinum segi í stöðluðum texta að með undirritun sinni staðfesti viðkomandi að útgefandi hafi kynnt sér fræðslurit bankans fyrir ábyrgðarmenn skapi það ekki sjálfstæðan rétt til handa skuldara að vera greiðslumetinn, umfram það sem segi í lögum.

Varnaraðili vísar til þess að ljóst sé af samspili 4. gr. og 5. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn að skyldan til að greiðslumeta hvíli á lánveitanda og breyti 2. mgr. 3. gr. laganna engu þar um. Framsal víxils geti auk þess farið fram síðar en við útgáfu. Einnig komi fram í 13. gr. víxillaga nr. 93/1933 að framsal sé gilt þótt eigi sé greint í framsali hverjum víxillinn er framseldur eða þó framseljandi hafi aðeins ritað nafn sitt, þannig að ekki komi fram hver framsalshafi sé. Með vísan til þessa sé ekki hægt að leggja þá skyldu á herðar framsalshafa víxils, hvort sem um fyrirtæki eða lánastofnun sé að ræða, að þeir greiðslumeti greiðanda víxils við framsal.

Vísar varnaraðili til þess að í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá árinu 2001 sé tekið skýrt fram að það gildi um víxla sem og allar

aðrar skuldaábyrgðir. Þessu sé ekki svo farið í lögum um ábyrgðarmenn. Gildissvið sé afmarkað út frá því hverjir lánveitendur séu, en ekki formi lánveitingar.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi ábyrgðar sóknaraðila á víxli nr. X. Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð vegna víxils nr. X verði ógild. Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Lög nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn gilda um lánveitingar stofnana og fyrirtækja þar sem ábyrgðarmaður gengst í ábyrgð til tryggingar efndum lántaka. Stofnanir og fyrirtæki geta m.a. verið viðskiptabankar, sparisjóðir, greiðslukortafyrirtæki, lánafyrirtæki, verðbréfafyrirtæki, váttryggingarfélag, lífeyrissjóðir, Íbúðalánasjóður og Lánasjóður íslenskra námsmanna, sbr. 1. mgr. 2. gr. laganna.

Víxill nr. X var gefinn út af A. Samþykkjandi víxilsins var B. Sóknaraðili var útgefandi víxilsins. Því er ljóst lög nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn eiga ekki við um útgáfu umrædds víxils. Ekki verður fallist á með sóknaraðila að víxillinn beri skýrlega með sér að hafa verið útbúinn af varnaraðila og aðkoma bankans að víxilgerðinni feli í sér skyldu fjármálafyrirtækis til að gæta hagsmuna ábyrgðarmanna. Þrátt fyrir að víxillinn sé ritaður á víxileyðublað bankans þá leiðir það ekki til þess að víxillinn falli undir lög nr. 32/2009, enda var víxillinn gefinn út af A og B var samþykkjandi.

Sóknaraðili vísar til þess að lög 32/2009 gildi einnig um framsalshafa eftir því sem við á, sbr. 2. mgr. 3. gr. laganna. Sóknaraðili kveður að víkja eigi ábyrgðinni til hliðar á grundvelli þess að varnaraðili hafi ekki framkvæmt greiðslumat né upplýst sóknaraðila um stöðu B gagnvart bankanum þegar hann gekkst í ábyrgð og því beri að ógilda ábyrgðina.

Í 4. gr. laga 32/2009 kemur fram að lánveitandi skuli meta hæfi lántaka til að standa í skilum með lán þar sem ábyrgðarmaður gengst í ábyrgð til tryggingar efndum lántaka. Þá skal lánveitandi með skriflegum hætti ráða ábyrgðarmanni frá því að gangast í ábyrgð ef greiðslumat bendir til þess að lántaki geti ekki efnt skuldbindingar sínar. Í 5. gr. kemur fram að fyrir gerð ábyrgðarsamnings skuli lánveitandi upplýsa ábyrgðarmann skriflega um þá áhættu sem ábyrgð er samfara.

Með vísan til 4. og 5. gr. laga nr. 32/2009 er ljóst að varnaraðila bar ekki að framkvæma greiðslumat þar sem greiðslumat skal framkvæmt við lánveitingu og A var útgefandi víxilsins en ekki varnaraðili. Því verður ekki talið að varnaraðila hafi borið með vísan til 2. mgr. 3. gr. að framkvæma greiðslumat við framsal víxilsins.

Í ljósi alls ofangreinds verður ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila á hendur varnaraðila um niðurfellingu ábyrgðar sóknaraðila á víxli nr. X.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 16. desember 2011.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson
Guðlaug B. Ólafsdóttir